

Cauza C-378/19**Cerere de decizie preliminară****Data depunerii:**

14 mai 2019

Instanța de trimitere:

Ústavný súd Slovenskej republiky (Slovacia)

Data deciziei de trimitere:

23 ianuarie 2019

Autorul sesizării:

Prezident Slovenskej republiky

REPUBLICA SLOVACĂ**ORDONANȚĂ**

dată de Ústavný súd Slovenskej republiky [Curtea Constituțională a Republicii Slovace]

[*omissis*]

Ústavný súd Slovenskej republiky [Curtea Constituțională a Republicii Slovace], întrunită în plen [*omissis*] în ședință cu ușile închise [*omissis*] în cadrul procedurii având ca obiect cererea formulată de Prezident Slovenskej republiky [Președintele Republicii Slovace] privind inițierea unei proceduri în temeiul articolului 125 alineatul 1 litera a) din Constituția Republicii Slovace cu privire la conformitatea articolului 5 alineatul 1 prima teză și a articolului 14 alineatul 3 a treia teză din Legea nr. 250/2012 privind reglementarea în domeniul industriilor de rețele, cu modificările ulterioare, cu articolul 1 alineatele 1 și 2 din Constituția Republicii Slovace coroborat cu articolul 4 alineatul (3) din Tratatul privind Uniunea Europeană și cu articolul 288 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene,

dispune:

1. Se adresează Curții de Justiție a Uniunii Europene următoarele întrebări preliminare:

I. Articolul 35 alineatul (4) din Directiva 2009/72/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice și de abrogare a Directivei 2003/54/CE poate fi interpretat, în special în lumina considerentului (33) al acesteia, în sensul că se opune ca într-un stat membru, în contextul modificării măsurilor de transpunere a directivei menționate, atribuția de a numi și de revoca președintele autorității de reglementare să fie exclusă din competența președintelui Republicii, ales în mod direct de cetățeni, și să fie conferită guvernului, transfer care ar restabili situația de drept existentă înainte de transpunerea directivei?

II. Articolul 35 alineatul (5) din Directiva 2009/72/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice și de abrogare a Directivei 2003/54/CE poate fi interpretat, în special în lumina considerentului (34) al acesteia, în sensul că se opune unei reglementări interne care, pentru a asigura protecția interesului public, permite participarea unor ministere la procedura de reglementare tarifară în cadrul autorității de reglementare?

[omissis] [suspendarea judecării cauzei] [omissis]

Motivare:

I

Procedura în fața Curții Constituționale a Republicii Slovace

La 16 octombrie 2017, a fost notificată Curții Constituționale a Republicii Slovace (denumită în continuare „Curtea Constituțională”) cererea formulată de Președintele Republicii Slovace (denumit în continuare „președintele”) privind inițierea unei proceduri în temeiul articolului 125 alineatul 1 litera a) din Constituția Republicii Slovace (denumită în continuare „Constituția”) cu privire la conformitatea articolului 5 alineatul 1 prima teză și a articolului 14 alineatul 3 a treia teză din Legea nr. 250/2012 privind reglementarea în domeniul industriilor de rețele, cu modificările ulterioare (denumită în continuare „Legea privind reglementarea în domeniul industriilor de rețele”), cu articolul 1 alineatele 1 și 2 din Constituție coroborat cu articolul 4 alineatul (3) din Tratatul privind Uniunea Europeană și cu articolul 288 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

Cererea formulată de președinte se întemeiază pe premisa că dispozițiile atacate ale Legii privind reglementarea în domeniul industriilor de rețele reprezintă o transpunere incorectă a Directivei 2009/72/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice și de abrogare a Directivei 2003/54/CE (denumită în continuare „Directiva 2009/72”) și a Directivei 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 2003/55/CE (denumită în continuare „Directiva 2009/73”), astfel încât sunt incompatibile cu articolul 4 alineatul (3) din Tratatul privind Uniunea Europeană, cu articolul 288 din Tratatul

privind funcționarea Uniunii Europene și, prin urmare, în paralel, și cu articolul 1 alineatele 1 și 2 din Constituție.

II

Dispozițiile de drept național atacate

Legea privind reglementarea în domeniul industriilor de rețele este legea de transpunere în ordinea juridică internă a Directivelor 2009/72 și 2009/73.

Legea privind reglementarea în domeniul industriilor de rețele a fost modificată prin Legea nr. 164/2017 de modificare și completare a Legii nr. 250/2012 privind reglementarea în domeniul industriilor de rețele (denumită în continuare „Legea nr. 164/2017”).

Dispoziția atacată a articolului 5 alineatul 1 prima teză din Legea privind reglementarea în domeniul industriilor de rețele, înainte de modificarea sa prin Legea nr. 164/2017, avea următorul cuprins:

„Conducerea autorității de reglementare [denumită în continuare și «autoritatea»] este asigurată de un președinte, care este numit și revocat de președintele Republicii Slovace la propunerea guvernului Republicii Slovace (denumit în continuare «guvernul»)”.

În urma modificării aduse prin Legea nr. 164/2017, dispoziția atacată a articolului 5 alineatul 1 prima teză din Legea privind reglementarea în domeniul industriilor de rețele are următorul cuprins:

„Conducerea autorității de reglementare este asigurată de un președinte, care este numit și revocat de guvernul Republicii Slovace (denumit în continuare «guvernul»)”.

În expunerea de motive care însoțește Legea nr. 164/2017, cu privire la modificarea textului articolului 5 alineatul 1 prima teză din Legea privind reglementarea în domeniul industriilor de rețele, se precizează următoarele:

„Se modifică modalitățile de acordare a mandatului de președinte al autorității de reglementare. Potrivit reglementării în vigoare, președintele este numit și revocat de președintele Republicii Slovace la propunerea guvernului Republicii Slovace. Se propune ca președintele să fie numit de guvernul Republicii Slovace. Această măsură reflectă răspunderea reală a guvernului Republicii Slovace în materia reglementării în domeniul industriilor de rețele, fără a aduce atingere independenței autorității în contextul unor modificări ulterioare. Guvernul Republicii Slovace poartă întreaga răspundere pentru politica energetică în Republica Slovacă, iar competențele președintelui Republicii în acest domeniu sunt foarte limitate. Prin urmare, este oportun și logic să se acorde guvernului Republicii Slovace competența de a numi și de a revoca președintele autorității”.

Dispoziția atacată a articolului 14 alineatul 3 din Legea privind reglementarea în domeniul industriilor de rețele, înainte de modificarea sa prin Legea nr. 164/2017, avea următorul cuprins:

„Are calitatea de parte în procedura de reglementare tarifară entitatea reglementată care a prezentat o propunere de tarif. În cazul în care procedura de reglementare tarifară este inițiată din oficiu, are calitatea de parte în procedură entitatea reglementată ale cărei tarife urmează să fie reglementate de autoritate”.

În urma modificării aduse prin Legea nr. 164/2017, dispoziția atacată a articolului 14 alineatul 3 din Legea privind reglementarea în domeniul industriilor de rețele are următorul cuprins:

„Are calitatea de parte în procedura de reglementare tarifară entitatea reglementată care a prezentat o propunere de tarif. În cazul în care procedura de reglementare tarifară este inițiată din oficiu, are calitatea de parte în procedură entitatea reglementată ale cărei tarife urmează să fie reglementate de autoritate. Are de asemenea calitatea de parte în procedura de reglementare tarifară Ministerul [Economiei din Republica Slovacă], în ceea ce privește procedura de reglementare tarifară prevăzută la articolul 11 alineatul 1 litera d), la articolul 11 alineatul 1 litera e), în cazul operatorilor de rețele de distribuție regionale, la articolul 11 alineatul 2 litera c) sau la articolul 11 alineatul 2 litera d), în cazul operatorilor de rețele de distribuție la care sunt racordate peste 100 000 de puncte de furnizare, sau Ministerul Mediului din Republica Slovacă, în ceea ce privește procedura de reglementare tarifară prevăzută la articolul 11 alineatul 4 literele a)-c)”.

În expunerea de motive care însoțește Legea nr. 164/2017, cu privire la modificarea articolului 14 alineatul 3 din Legea privind reglementarea în domeniul industriilor de rețele, se precizează următoarele:

„Ministerului Economiei din Republica Slovacă și Ministerului Mediului din Republica Slovacă le este recunoscută, în proceduri tarifare determinate, calitatea procesuală de parte în procedură, prin intermediul căreia, în cadrul unor astfel de proceduri tarifare, acestea dispun de modalități procedurale pentru a asigura o protecție coerentă a interesului public”.

III

Necesitatea unui răspuns la întrebările preliminare

Motivul preinsei neconformității a reglementării naționale atacate cu Tratatul privind Uniunea Europeană și cu Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene este nerespectarea obligației de transpunere corectă a Directivelor 2009/72 și 2009/73 în ceea ce privește necesitatea de a asigura independența autorității de reglementare, prevăzută la articolul 35 alineatul (4) din Directiva 2009/72 [sau la articolul 39 alineatul (4) din Directiva 2009/73] și la articolul 35 alineatul (5) din Directiva 2009/72 [sau la articolul 39 alineatul (5) din Directiva 2009/73].

O cerință esențială pentru decizia Curții Constituționale cu privire la cererea formulată de președinte este așadar evaluarea aspectului dacă Legea privind reglementarea în domeniul industriilor de rețele, în versiunea rezultată din Legea de modificare nr. 164/2017, transpune în mod corect Directivele 2009/72 și 2009/73. Pentru evaluarea corectă a acestui aspect, Curtea Constituțională are nevoie de un răspuns la întrebările preliminare adresate cu privire la interpretarea noțiunii de „independență” a autorității de reglementare.

Din motive de simplificare, textul întrebărilor preliminare se referă doar la interpretarea Directivei 2009/72. Având în vedere reglementarea identică a aspectului privind independența în Directivele 2009/72 și 2009/73, răspunsurile date de Curtea de Justiție a Uniunii Europene (denumită în continuare „Curtea de Justiție”) ar trebui să fie valabile și în ceea ce privește Directiva 2009/73.

În ceea ce privește noțiunea de „independență”, Curtea de Justiție s-a pronunțat deja, în jurisprudența sa, în sensul că, cu privire la un organism public, acest termen desemnează în mod obișnuit un statut care asigură organismului respectiv posibilitatea de a acționa în condiții de libertate deplină, protejat de orice instrucțiune sau de orice presiune (Hotărârea Curții din 9 martie 2010, Comisia/Germania, C-518/07, ECLI:EU:C:2010:125, punctul 18).

În cererea formulată, președintele a identificat două interferențe cu independența autorității de reglementare cauzate de Legea nr. 164/2017. Prima interferență decurge din modificarea competenței de a numi și de a revoca președintele autorității de reglementare, care este transferată de la președinte, ales în mod direct de cetățeni, la guvern. A doua interferență constă în includerea în sfera entităților care pot avea calitatea de parte în procedura de reglementare tarifară în fața autorității de reglementare a unor ministere, care trebuie să apere interesul public în cadrul procedurii în cauză.

În observațiile sale depuse în cadrul procedurii la Curtea Constituțională, guvernul Republicii Slovace afirmă că transferul de la președinte la guvern al competenței de a numi și de a revoca președintele autorității de reglementare nu poate pune sub semnul întrebării independența autorității, întrucât Legea privind reglementarea în domeniul industriilor de rețele conține un întreg ansamblu de garanții suplimentare ale independenței autorității de reglementare, care nu au fost afectate de modificarea adusă prin Legea nr. 164/2017.

Cu toate acestea, în urma modificării Legii privind reglementarea în domeniul industriilor de rețele, adusă prin Legea nr. 164/2017, există îndoieli cu privire la corectitudinea transpunerii Directivei 2009/72. Aceste îndoieli sunt legate de obiectivul urmărit prin directivă, care [după cum reiese din considerentul (33) al acesteia] este de a contribui la consolidarea independenței autorității de reglementare, în special față de guvernul statului membru în cauză. Sub acest aspect, se pare că nu se poate considera că modificările aduse prin Legea nr. 164/2017 sunt măsuri de consolidare a independenței față de guvern a autorității de reglementare. În această privință, nu există nicio îndoială că adoptarea textului

inițial al Legii privind reglementarea în domeniul industriilor de rețele realiza o consolidare a independenței autorității de reglementare în raport cu reglementarea anterioară, și anume Legea nr. 276/2001 privind reglementarea în domeniul industriilor de rețele, de modificare și completare a unor alte legi, dat fiind că, prin adoptarea textului inițial al Legii privind reglementarea în domeniul industriilor de rețele, se realiza transferul competenței de numire și de revocare a președintelui autorității de reglementare de la guvern la președinte. Prin modificarea atacată a Legii privind reglementarea în domeniul industriilor de rețele, adusă prin Legea nr. 164/2017, cadrul juridic în ceea ce privește numirea și revocarea președintelui autorității de reglementare a revenit însă la cel anterior transpunerii Directivei 2009/72, dat fiind că această competență este acordată din nou guvernului.

Concluzii similare sunt valabile și în ceea ce privește posibilitatea ca ministerele menționate să aibă calitatea de parte în procedura de reglementare tarifară prevăzută în fața autorității de reglementare. Reglementarea din perioada precedentă transpunerii Directivei 2009/72, și anume Legea nr. 276/2001 privind reglementarea în domeniul industriilor de rețele, de modificare și completare a unor alte legi, amintită anterior, prevedea o astfel de posibilitate la articolul 14. În cadrul transpunerii Directivei 2009/72, realizată prin Legea privind reglementarea în domeniul industriilor de rețele, această posibilitate a fost însă exclusă, dar, în urma modificării acestei din urmă legi prin Legea nr. 164/2017, este din nou permis ministerelor să aibă calitatea de parte în procedura tarifară în fața autorității de reglementare. Modificarea Legii privind reglementarea în domeniul industriilor de rețele adusă prin Legea nr. 164/2017 nu pare, nici sub acest aspect, să contribuie la consolidarea independenței autorității de reglementare în raport cu cadrul juridic existent la data transpunerii Directivei 2009/72 (prin adoptarea textului inițial al Legii privind reglementarea în domeniul industriilor de rețele), astfel cum, în lumina obiectivului său, impune în schimb Directiva 2009/72.

Potrivit articolului 267 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Curtea de Justiție a Uniunii Europene este competentă să se pronunțe, cu titlu preliminar, cu privire la:

- (a) interpretarea tratatelor;
- (b) validitatea și interpretarea actelor adoptate de instituțiile, organele, oficiile sau agențiile Uniunii.

În cazul în care o asemenea chestiune se invocă într-o cauză pendinte în fața unei instanțe naționale ale cărei decizii nu sunt supuse vreunei căi de atac în dreptul intern, această instanță este obligată să sesizeze Curtea.

Având în vedere motivele prezentate mai sus, Curtea Constituțională a decis să adreseze Curții de Justiție întrebări preliminare în temeiul articolului 267 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (enunțate la punctul 1 din dispozitivul prezentei ordonanțe).

[*omissis*] [citarea normelor procedurale privind suspendarea judecării cauzei aflate pe rolul Curții Constituționale] [*omissis*]

DOCUMENT DE LUCRU